

EL PAÍS**COMUNIDAD VALENCIANA**

UN PAÍS DE PARAULES

Un remolí incert

FRANCESC CALAFAT | 23 MAY 2012 - 22:19 CET

Archivado en: Crítica literaria Crítica Comunidad Valenciana Literatura España Cultura

Urbà Lozano va començar a cridar l'atenció amb *Plagis* (2008), un llibre fresc i divertit. Hi trobà una fórmula encertada, on gràcies a una estructura afortunada i una trama d'encreuaments i paral·lelismes tira endavant una novel·la divertida en què retrata diverses generacions al ritme d'una polifonia de gèneres i registres. Però abans ja havia publicat alguns llibres, com ara *Singular femení* (2007), on desplega un ventall de retrats per oferir un mostrari ampli de caràcters i de comportaments relacionats amb la condició de la dona.

La trampa del desig, guanyadora del Premi de Ciutat d'Alzira, és un llibre més ambiciós i vola una mica més enllà del que havia fet fins ara. El punt de partida és la trobada causal entre dos personatges trencats, a la deriva, que miren de sobreviure a un passat advers, tràgic, i per això, la conveniència i la inèrcia quotidiana embasta una relació estranya, però alhora càlida. Daniel, metge de cinquanta-tres anys, ha passat una temporada llarga a la presó; Mirsada, bosniana de trenta-vuit amb una criatura, fugí dels familiars que duen tot el verí covat en la guerra dels Balcans. A partir de les dues històries i de les altres que aniran eixint, Urbà Lozano construeix un retaule històric, de contextos socials i peripècies vitals ben diverses per mostrar les transformacions socials i de mentalitat des d'abans de la guerra civil espanyola fins als anys 2000, tot centrant-se en els darrers trenta anys. En aquest bloc entra a una escala més reduïda la història de Bòsnia. Altres personatges que cal tenir en compte són: un marqueset andalús, carregat de pretensions i que es creu amb dret a ser cruel per raons de nissaga, que convertirà en un drap humà l'exuberància vital i el caràcter descarat de Didín; una treballadora de Casa del Xavo i un jugador del Llevant, dues bones persones –aparentment– a qui la teranyina de la desgràcia personal durà per camins impensables i la desesperació; i Angie, funcionària de la Generalitat, ambiciosa, sense escrúpols i de trajectòria atzarosa. Dins del flux històric veiem com personatges que tenien pensat un perfil de vida, de colp i volta, unes vegades per l'atzar, d'altres per la venjança o el rancor d'algú, es veuen immersos, sense prendre-hi part, en un remolí incert que de vegades pot esguerrar tota una vida, mentre que en d'altres els protagonistes, encara que s'esforcen, no queda clar que en puguen sortir.

Una bona part de l'ambició de l'autor és aprofitar la descripció dels hàbitats dels personatges per a retratar els moments històrics: així veiem les maneres dels rics del sud, dels militars feixistes, l'actuació de les monges en els hospicis, l'educació de recristianització dels fills dels rojos, de les calentors reprimides dels rectors... La recreació dels ambients de poble és encertada, així com la mentalitat de formigueta dels ambiciosos i la seua obsessió per diferenciar-se dels altres i els moviments per a perpetuar-se. També són bastant ajustades les transformacions del País Valencià des de la Transició a la construcció de l'autonomia i les mutacions que van viure els senyors de l'oposició en tocar el poder. Aquests aspectes són tractats amb realisme i ironia, però de vegades el tòpic i una prosa a voltes massa costumista o sense tensió hi pesen massa. Els punts febles queden compensats per les escenes de gradació eròtica, els mecanismes d'intriga que fan que a partir de moment la narració avance amb més fluïdesa i complete les peces del trencaclosques i aclarisca els buits que tenia el lector. Una novel·la que, tot i les irregularitats i un final un pèl forçat, ens mostra un narrador

LA TRAMPA DEL DESIG

Urbà Lozano

Edicions Bromera

Alzira, 2012

382 pàgines

hàbil per a elaborar un llenguatge potent, personatges i situacions d'interès.

© EDICIONES EL PAÍS, S.L. |